

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 380/2013-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. J. Č., zastúpeného advokátom Mgr. Dušanom Oravcom, Advokátska kancelária, Laurinská 2, Bratislava, pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 5 Cdo 286/2012 a jeho uznesením zo 7. marca 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 286/2012 p o r u š i l základné právo JUDr. J. Č. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 286/2012 zo 7. marca 2013 z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie.

3. JUDr. J. Č. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 55,46 € (slovom päťdesiatpäť eur a štyridsaťšesť centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta Mgr. Dušana Oravca, Advokátska kancelária, Laurinská 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 380/2013-10 z 10. júla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. J. Č. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 5 Cdo 286/2012.

Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže právny zástupca sťažovateľa v podaní z 15. augusta 2014 a najvyšší súd vo vyjadrení z 15. júla 2014 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal preto z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že JUDr. A. C. (ďalej len „žalobca“) sa v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) domáhal od sťažovateľa ako žalovaného zaplata sumy 58 800 Sk ako odmeny za poskytovanie právneho poradenstva. Sťažovateľ nikdy tento jeho nárok neuznal a žiadal žalobu zamietnuť. Dňa 13. októbra 2004 sťažovateľ doručil okresnému súdu v priebehu konania podanie, ktorým sa domáhal, aby okresný súd zaviazal žalobcu na zaplata sumy 6 634 Sk spolu s úrokmi z omeškania z titulu bezdôvodného obohatenia. Petit tohto podania znel: *„Na základe uvedeného navrhujem, aby súd vydal nasledovný rozsudok: Súd žalobu navrhovateľa zamietla v plnom rozsahu. O vzájomnom návrhu odporcu súd rozhodol tak, že navrhovateľ je v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku povinný odporcovi uhradiť sumu 6.634,- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania odo dňa 2. 3. 2001 do zaplata. Navrhovateľ je povinný uhradiť odporcovi trovy konania a právneho zastúpenia, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“*

Sťažovateľ uhradil súdny poplatok za uplatnený nárok kolkovou známkou na prvopise podania. Okresný súd vyhodnotil toto podanie ako vzájomnú žalobu.

Okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 35/2003-17 z 13. apríla 2005 žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel a vzájomnú žalobu sťažovateľa zamietol. Na základe odvolania sťažovateľa rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 485/2005-142 z 8. novembra 2007 bol rozsudok okresného súdu zmenený tak, že žaloba žalobcu bola zamietnutá. Rozsudok vo výrokoch o zamietnutí vzájomnej žaloby sťažovateľa a o náhrade trov konania bol zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd k podaniu sťažovateľa z 13. októbra 2004 iba poznamenal, že toto podanie nemá dôsledky predpokladané § 97 Občianskeho súdneho poriadku a že bolo obranou sťažovateľa, pričom však tento svoj názor bližšie nezdôvodnil. Krajský súd podľa sťažovateľa navyše nesprávne uviedol, že sťažovateľ svojím podaním žiada, „... *aby mu bolo prisúdené 6.634,- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 2. 3. 2001 do zaplatenia, v závislosti od toho, aby mu bolo prisúdené menej ako žiada navrhovateľ...*“.

Okresný súd v ďalšom priebehu konania rozhodoval už iba o vzájomnej žalobe sťažovateľa. Novým rozsudkom č. k. 10 C 35/2003-250 z 29. novembra 2010 vzájomnej žalobe sťažovateľa vyhovel a zaviazal žalobcu zaplatiť sťažovateľovi 220,21 € spolu so 17,6 % úrokom z omeškania ročne od 2. marca 2001 do zaplatenia a náhradu trov konania. Uznesením krajského súdu č. k. 2 Co 103/2011-269 z 30. marca 2012 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Krajský súd poukázal na viazanosť okresného súdu jeho právnym názorom vysloveným v skoršom rozsudku krajského súdu, v ktorom označil podanie sťažovateľa z 13. októbra 2004 za obranu. Uviedol, že pokiaľ za takejto situácie bolo podanie posúdené ako vzájomná žaloba, potom postup okresného súdu nebol správny.

Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom namietal, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, ako aj to, že uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odňatie možnosti konať pred súdom videl sťažovateľ v tom, že napriek splneniu poplatkovej povinnosti a vykonaniu úkonu v predpísanej forme by s prihliadnutím na právny názor krajského súdu nemalo byť o jeho nároku vôbec rozhodnuté. Namietal tiež, že vzhľadom na nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského

súdu čo do zrušenia výroku o vzájomnej žalobe nevyplynula pre okresný súd povinnosť viazanosti právnym názorom krajského súdu v zmysle ustanovenia § 226 Občianskeho súdneho poriadku.

Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 286/2012 zo 7. marca 2013 bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté, keďže obsahom dovolania nebola námietka odňatia možnosti konať pred súdom, ale iná námietka, ktorú sťažovateľ uviedol vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov všeobecných súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých založili svoje rozhodnutia. Výhrady sťažovateľa sa týkali činnosti súdu, v rámci ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Táto činnosť súdu je obsahom právneho posudzovania veci. Najvyšší súd nesprávne uvádza, že sťažovateľ v podaní z 13. októbra 2004 žiadal, „*aby mu bolo prisúdené menej, ako žiadal navrhovateľ*“. Samotnú opodstatnenosť tvrdení sťažovateľa najvyšší súd neposudzoval, lebo bol toho názoru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Nevyjadril sa preto ani k argumentácii sťažovateľa, podľa ktorej pre okresný súd nevznikla povinnosť viazanosti rozsudkom krajského súdu v zmysle ustanovenia § 226 Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa sťažovateľa rozhodnutia najvyššieho súdu a krajského súdu nerešpektujú základné zásady občianskeho súdneho konania. Z odôvodnenia rozhodnutí je zrejmé, že krajský súd nerešpektuje formuláciu petitu podania sťažovateľa z 13. októbra 2004 a ani obsah tohto podania. Pokiaľ najvyšší súd uvádza, že obsahom dovolania bola námietka nesprávneho právneho posúdenia veci, treba uviesť, že keďže toto nesprávne právne posúdenie súviselo výlučne s postupom krajského súdu, ktorý má zásadný vplyv na priebeh ďalšieho konania, došlo tak nepochybne i k odňatiu možnosti konať pred súdom. Opakované vyhodnotenie podania sťažovateľa z 13. októbra 2004 krajským súdom ako obranu proti žalobe nemožno označiť inak ako arbitrárne. Najvyšší súd je toho názoru, že takýto postup krajského súdu nemožno označiť za odňatie možnosti konať pred súdom. Tento názor najvyššieho súdu nie je správny. Pokiaľ nemá byť meritórne prerokovaná vzájomná žaloba sťažovateľa napriek tomu, že sú dodržané všetky formálne a obsahové zákonné požiadavky pre toto podanie z dôvodu arbitrárnej kvalifikácie podania, potom

primárne ide o odňatie možnosti konať pred súdom. Odňatie možnosti konať pred súdom vidí sťažovateľ aj v tom, že najvyšší súd sa nezaoberal jeho argumentáciou týkajúcou sa nesplnenia podmienok na aplikáciu ustanovenia § 226 Občianskeho súdneho poriadku, ktorého nedodržanie krajský súd vytkol okresnému súdu. Právo na súdnu ochranu nepochybne zahŕňa aj právo účastníka konania, aby sa súd vysporiadal s jeho argumentáciou po právnej i skutkovej stránke. Pokiaľ tak najvyšší súd nepostupoval, došlo i týmto spôsobom k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu.

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označeného článku ústavy v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 5 Cdo 286/2012 s tým, aby bolo uznesenie zo 7. marca 2013 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Domáha sa napokon náhrady trov právneho zastúpenia v sume 55,46 €.

Z vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu č. k. KP 3/2013-43 z 15. júla 2014, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 22. júla 2014, vyplýva, že sťažnosť považuje za nedôvodnú. Podľa jej názoru rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, ktoré nie sú svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia. Najvyšší súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu postačujúcom na konštatovanie, že sťažovateľ dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nespĺňa žiadnu z možností prípustnosti dovolania podľa § 239 Občianskeho súdneho poriadku, ale ani podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku s osobitným zreteľom na tvrdené odňatie možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku]. Uskutočnený výklad prípustnosti dovolania je ústavne konformný a je v súlade s doterajšou praxou. Sťažovateľ namietal nesprávnu interpretáciu ustanovení § 97 a § 98 Občianskeho súdneho poriadku. Tieto námietky sa však týkajú tej činnosti súdu, v rámci ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Táto činnosť súdu je obsahom právneho posudzovania veci. Ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne

do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením vecí. Právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je síce relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť procesne prípustné dovolanie, nie je však procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku a nezakladá prípustnosť dovolania.

Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 15. augusta 2014 doručenej ústavnému súdu 18. augusta 2014, ktorou odpovedá na vyjadrenie najvyššieho súdu, vyplýva, že sťažovateľ odkazuje v celom rozsahu na obsah podanej sťažnosti. Zároveň informuje, že v zmysle právneho názoru krajského súdu, podľa ktorého právny úkon sťažovateľa nebol vzájomným návrhom, keďže požadoval menej ako žalobca, bolo konanie právoplatne skončené uznesením okresného súdu č. k. 10 C 35/2003-295 z 3. júla 2013. Táto skutočnosť potvrdzuje záver, že sťažovateľovi bolo odopreté právo na súdnu ochranu, pretože o jeho podaní z 13. októbra 2004 nebolo a ani nebude meritórne rozhodnuté, a to najmä v dôsledku nesprávneho výkladu právnych noriem zo strany konajúcich súdov, a v neposlednom rade najmä v dôsledku nesprávneho záveru najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania sťažovateľa, a to napriek tomu, že nesprávnym procesným postupom a nesprávnym právnym posúdením procesného postupu krajského súdu, ktorý mal zásadný vplyv na konanie, došlo k odňatiu možnosti sťažovateľa konať pred súdom. Sťažovateľ vidí odňatie možnosti konať pred súdom i v tom, že najvyšší súd sa nezaoberal jeho argumentáciou týkajúcou sa nevzniknutia podmienok pre aplikáciu ustanovenia § 226 Občianskeho súdneho poriadku, ktorého nedodržanie krajský súd vytkol okresnému súdu. K odňatiu možnosti konať pred súdom došlo i tým, že dovolanie sťažovateľa bolo najvyšším súdom odmietnuté bez vecného preskúmania jeho opodstatnenosti.

Ústavný súd doručil sťažnosť, uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 380/2013-10 z 10. júla 2013, vyjadrenie podpredsedníčky najvyššieho súdu a repliku sťažovateľa aj žalobcovi s tým, aby sa aj on mohol vyjadriť vo veci samej, keďže bol účastníkom konania vedeného všeobecnými súdmi a môže byť rozhodnutím ústavného súdu dotknutý vo svojich právach.

Z vyjadrenia žalobcu zo 4. septembra 2014 doručeného ústavnému súdu toho istého dňa elektronicky vyplýva, že rozsudok krajského súdu, ktorým bol nárok sťažovateľa zamietnutý, bol kvalifikovaný a správny. Potvrdil to aj najvyšší súd tým, že dovolanie sťažovateľa odmietol. Nárok sťažovateľa bol absolútne neodôvodnený a neoprávnený. Najvyšší súd rozhodol kvalifikovane, správne a v súlade s platným zákonom. Preto sťažnosť podaná sťažovateľom ústavnému súdu je neoprávnená, jej dôvody sú svojvoľne interpretované, zmätočné a najmä vecne a právne nesprávne. Žalobca navrhuje, aby ústavný súd posúdil sťažnosť ako nedôvodnú.

II.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 286/2012 zo 7. marca 2013 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 2 Co 103/2011 z 30. marca 2012. Podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľ argumentáciu o existencii procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku nezakladá na tvrdení, že súdy porušili ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce postup súdu v občianskom súdnom konaní alebo že nezachovali zákonom ustanovenú procedúru prerokovania vecí a znemožnili urobiť niektorý procesný úkon a podobne. Podstatou dovolacích námietok je, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii zákona. Z určujúceho – obsahového – hľadiska (pozri § 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) teda z jeho strany nejde o námietku odňatia možnosti konať pred súdom, ale o námietku inú, ktorú sťažovateľ uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia vecí), na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia. Podstatná časť dovolacích námietok sťažovateľa spočíva v tvrdení, že krajský súd v danom prípade vychádzal z nesprávnej interpretácie § 97 a § 98 Občianskeho súdneho poriadku a v nadväznosti na to dospel k nesprávnemu právnemu názoru, že podanie sťažovateľa z 13. októbra 2004 označené ako vzájomný návrh, ktorým žiadal, aby mu bolo prisúdené menej, než žiadal žalobca, nemá dôsledky predpokladané ustanovením § 97 Občianskeho súdneho poriadku. Uvedená časť výhrad sťažovateľa sa týka činnosti súdu, v rámci ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Táto činnosť súdu je obsahom právneho posudzovania vecí. Ustanovenie § 237

písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je síce relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť procesne prípustné dovolanie, ale nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Ďalšia námietka sťažovateľa, podľa ktorej uznesenie krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 Občianskeho súdneho poriadku.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 10 C 35/2003-295 z 3. júla 2013, ktoré sa stalo právoplatným 7. augusta 2013, vyplýva, že žalobca bol zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 195,18 € a trovy právneho zastúpenia vo výške 1 069,92 €, ako aj uhradiť trovy štátu vo výške 77,01 €. Podľa názoru okresného súdu hoci podanie sťažovateľa z 13. októbra 2004 vyhodnotil okresný súd ako vzájomný návrh, podľa právneho názoru krajského súdu ide o kompenzačnú námietku, a preto v danom štádiu konania sa okresný súd mohol zaoberať už iba otázkou náhrady trov konania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ak súd, alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu. Právo na súdnu a inú právnu ochranu poskytuje ústava každému právu, ktoré je v právnom poriadku Slovenskej republiky upravené a ktorého sa zákonom ustanoveným postupom možno domáhať na súdnom alebo inom orgáne Slovenskej republiky. Poskytnutie práva na súdnu alebo inú právnu ochranu nie je možné obmedziť iba na základné práva a slobody tak, ako sú uvedené v druhej hlave ústavy (I. ÚS 96/94).

Sťažovateľ namieta, že hoci svojím podaním z 13. októbra 2004 uplatnil ako žalovaný vzájomným návrhom svoj nárok voči žalobcovi na zaplatenie sumy 6 634 Sk, krajský súd posúdil toto jeho podanie nie ako vzájomný návrh, ale ako započítaciu námietku (iba procesnú obranu), keďže požadoval od žalobcu sumu menšiu než žalobca od neho, a v dôsledku tohto posúdenia jeho podania o vzájomnom návrhu nebolo možné vôbec rozhodnúť. Najvyšší súd napriek uvedenému neuznal, že by postupom krajského súdu bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd je toho názoru, že nebol dôvod meritórne sa zaoberať dovolacou argumentáciou sťažovateľa, pretože táto argumentácia spochybňovala v skutočnosti správnosť právneho posúdenia nároku sťažovateľa krajským súdom, čo však prípustnosť dovolania nezakladalo.

Žalobca sa v plnom rozsahu stotožňuje so závermi krajského súdu a najvyššieho súdu.

Z pohľadu ústavného súdu je potrebné predovšetkým zhrnúť rozhodujúce okolnosti konania vedeného všeobecnými súdmi.

Ako podstatné sa javí najprv to, že žalobcom uplatnený nárok na zaplatenie sumy 58 800 Sk ako odmeny za poskytovanie právneho poradenstva sťažovateľ nikdy neuznal a v celom priebehu konania trval na tom, aby bola žaloba žalobcu zamietnutá. Sťažovateľom uplatnený nárok voči žalobcovi na zaplatenie sumy 6 634 Sk z titulu vydania bezdôvodného obohatenia považoval krajský súd nie za vzájomný návrh (ako to tvrdil sťažovateľ), ale za započítaciu námietku v rámci procesnej obrany sťažovateľa, a to s poukazom na to, že sťažovateľom uplatnený nárok je nižší ako nárok uplatňovaný žalobcom. Potom, ako právoplatným rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Co 485/2005-142 z 8. novembra 2007 bola žaloba žalobcu zamietnutá, v zmysle právneho názoru krajského súdu už nebolo možné meritórne sa zaoberať opodstatnenosťou požiadavky sťažovateľa na zaplatenie sumy 6 634 Sk. Keďže žaloba žalobcu bola posúdená v celom rozsahu ako nedôvodná, žiadne započítanie voči žalobcovmu (neexistujúcemu) nároku už neprichádzalo do úvahy. Práve preto krajský súd uznesením č. k. 2 Co 103/2011-269 z 30. marca 2012 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 10 C 35/2003-250 z 29. novembra 2010, ktorým bolo nároku sťažovateľa vyhovené, a vec vrátil okresnému súdu trvajúc na právnom názore, podľa ktorého sťažovateľom uplatňovaný nárok nie je vzájomným návrhom, ale iba započítacou námietkou. Po tomto uznesení krajského súdu nezostala už okresnému súdu iná možnosť, než uznesením č. k. 10 C 35/2003-295 z 3. júla 2013 rozhodnúť o náhrade trov konania. Nebolo už teda možné rozhodovať o uplatnenom nároku sťažovateľa, ktorý musel okresný súd pri rešpektovaní právneho názoru krajského súdu považovať nie za vzájomný návrh, ale za započítaciu námietku.

Sťažovateľ považuje stanovisko krajského súdu, podľa ktorého jeho nárok bol iba započítacou námietkou, za taký postup súdu, ktorým mu bola ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom, keďže priamym dôsledkom stanoviska krajského súdu bolo, že o jeho nároku sa nekonalo a nerozhodlo.

Najvyšší súd dospel k záveru, že sťažovateľ svoju argumentáciu o existencii procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku nezakladá na tvrdení, že súdy porušili ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce postup súdu v konaní alebo že nezachovali zákonom stanovenú procedúru prerokovania veci, či znemožnili mu urobiť niektorý procesný úkon a pod. Podstatou jeho dovolacích námietok

totiž podľa najvyššieho súdu je, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Z určujúceho, teda obsahového hľadiska nejde o námietku odňatia možnosti konať pred súdom, ale o námietku inú, ktorú sťažovateľ uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia. Podstatná časť dovolacích námietok sťažovateľa podľa najvyššieho súdu spočíva v tvrdení, že krajský súd vychádzal z nesprávnej interpretácie § 97 a § 98 Občianskeho súdneho poriadku a v nadväznosti na to dospel k nesprávnemu právnemu názoru, podľa ktorého podanie sťažovateľa z 13. októbra 2004 označené ako vzájomný návrh, ktorým žiadal, aby mu bolo prisúdené menej, než žiadal žalobca, nemá dôsledky predpokladané ustanovením § 97 Občianskeho súdneho poriadku. Táto časť výhrad sťažovateľa voči uzneseniu krajského súdu sa podľa najvyššieho súdu týka takej činnosti súdu, v rámci ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Táto činnosť súdu je obsahom právneho posudzovania veci. Pritom ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti iba s faktickou či procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci.

So závermi najvyššieho súdu nemožno z pohľadu ústavného súdu súhlasiť.

Podľa § 97 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku odporca môže za konania uplatniť svoje práva proti navrhovateľovi i vzájomným návrhom.

Podľa § 98 Občianskeho súdneho poriadku vzájomným návrhom je i prejav odporcu, ktorým proti navrhovateľovi uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie, ale len pokiaľ navrhuje, aby bolo prisúdené viac, než uplatnil navrhovateľ. Inak súd posudzuje taký prejav len ako obranu proti návrhu.

Treba predovšetkým konštatovať, že obe citované ustanovenia sú nielen súčasťou procesno-právnej normy (Občianskeho súdneho poriadku), ale nepochybne majú aj procesno-právny charakter, pretože upravujú možnosť žalovaného uplatniť svoj nárok proti žalobcovi v konaní začatom žalobcom. Zároveň definujú aj rozdiel medzi vzájomným návrhom a započítacou námietkou.

Za právne posúdenie veci treba považovať interpretáciu a aplikáciu tých ustanovení zákona, na základe ktorých sa vo veci má rozhodnúť. To znamená, že námietka nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorou možno odôvodniť dovolanie v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, sa spravidla týka tvrdenia o nesprávnej interpretácii a aplikácii hmotného práva vzťahujúceho sa na posúdenie merita veci.

Interpretácia a aplikácia procesno-právnych ustanovení je síce tiež v širšom zmysle právnym posudzovaním normatívneho textu, nemožno ju však spravidla považovať za právne posúdenie veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku. Správna interpretácia a aplikácia ustanovení procesného práva je jednou zo záruk ústavne konformného poskytovania súdnej ochrany. Ak preto odvolací súd nesprávne posúdi procesný úkon žalovaného ako započítaciu námietku v zmysle § 98 Občianskeho súdneho poriadku, hoci v skutočnosti pri správnej interpretácii a aplikácii má ísť o vzájomný návrh v zmysle § 97 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, v dôsledku čoho sa žalovanému nedostane súdnej ochrany, keďže o ním uplatnenom nároku súdy meritórne vôbec nerozhodnú, potom zaťaží konanie vadou spočívajúcou v tom, že v dôsledku jeho postupu bola žalovanému ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. Z ústavnoprávneho hľadiska je takýmto vadným postupom súdu žalovanému znemožnený samotný prístup k súdnej ochrane.

Možno uzavrieť, že najvyšší súd, ktorý nesprávne vyhodnotil dovolacie tvrdenie sťažovateľa ako námietku nesprávneho právneho posúdenia veci, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd takéto rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

V zmysle citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 286/2012 zo 7. marca 2013 a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Sťažovateľ si uplatnil nárok na náhradu trov konania vo výške 55,46 €.

Ústavný súd mu priznal túto ním uplatnenú sumu, hoci skutočná výška trov právneho zastúpenia by bola 417,98 € (v roku 2013 za prevzatie a prípravu zastupovania a za spísanie sťažnosti 2-krát po 130,16 € a v roku 2014 za repliku na vyjadrenie najvyššieho súdu 134 €, ako aj režijný paušál 2-krát po 7,81 € a 1-krát 8,04 €) (bod 3 výroku nálezu).

Podľa čl. 133 ústavy proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu. Vzhľadom na citované ustanovenie treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2014